

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

41 Sit modus ingressu, cunctis, verboq[ue] ciboq[ue].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

sed homo locum; non omnis sacerdos sanctus, sed omnis sanctus sacerdos. Qui a bene fedit super cathedram, honorem accipit ad illa; qui male fedit, injuriam facit cathedra; ideoque malus sacerdos de sacerdotio suo crimen acquirit, non dignitatem. In iudicio enim sedens, si quidem bene vixeris, & bene docueris, omnium iudex es, si autem bene docueris, & male vixeris, tui solius condemnator eris. b Nam bene vivendo & bene docendo, populum instruis, quomodo debeat vivere: bene autem docendo, & male vivendo, Deum instruis, quomodo debeat condemnare. Idem a. ¶ Quicunque desideravit a primatum in terra, inveniet confusionem in caelo, nec i inter servos Christi computabitur, qui de primatu tractaverit, nec unusquisque eorum festinet, quomodo aliis major appareat, sed quomodo omnibus inferior videatur; quoniam non qui major fuerit in honore, ille est iustior: sed qui fuerit iustior, ille major. Conversatio ergo melior est decedenda, non dignior gradus.

¶ Nec inter] In loco indicato legitur, ut inter servos Christi non sit de primatu certamen, nec unusquisque; &c. Sed ubi ista glossa, nemine tenetur.

DISTINCTIO XLII.

¶ **E**cce qui in opere sacerdotem esse ornatus moribus. Sed praetera oportet illum esse ornatum in exterioribus, habitibus videlicet & uestigiis: habitus, ut nec sordidus, nec sordidus se vestibus ornent. Ut enim ait Hieronymus, i nec assiduo sordet, nec exquisita delecta laudem parant, quod tam de vestibus, quam de cibo intelligendum est.

¶ Hieronymus] Ad Expositum de custodia vestis, sic scribit, nec effecere sordes, nec exquirit munditiam conviciant Christiano. Ad Nepotianum quoque in eandem scribit sententiam, vestes pulvas aequa devita ut candidas, ornatus ut sordes pari modo fugienda sunt: quia alteram delicias, alteram gloriam redolent.

C. I. ¶ Pro moribus eorum, cum quibus vivimus, etiam uti debemus alimentis. Unde Augustinus ait lib. 3. de doctrina Christiana, cap. 30.

¶ **Q**uicquid est rebus praetercautibus restrictis utitur, quam se habent motes eorum, cum quibus vivit, aut intemperans i, aut superstitiosus est. Quicquid vero sic utitur, ut metas consuetudinis honorum, inter quos versatur, excedat, aut aliquid significat, aut flagitiosus est. In omnibus enim talibus non usus rerum, sed libido utentis in culpa est. ¶ Quid igitur locis, & temporibus, & personis conveniat, diligenter attendendum est, ne temere flagitia reprehendantur. Fieri enim potest, ut in aliquo vitio cupidinis, vel voracitatis pretiosissimo cibo sapiens utatur, insipiens autem factissima gula flamma in villissimum olus ardeat, & saniam f, quicquid maluerit, more Elau h nepotis Abtahe, aut ordeo, more iumentorum. Non enim propterea contentiores nobis sunt plerique bestia, quia vilioribus aluntur elcis. Nam in omnibus huiusmodi rebus non ex earum rerum natura, quibus utitur, sed ex causa utendi, & modo appetendi, vel probandum, vel improbandum, quod facimus.

¶ Intemperans] Apud Iulianum August. & Iovinem legitur: temperans: Sed ubi glossa non est mutatum.

C. II. ¶ Non cibis, sed appetitibus culpa est. Idem super epistolam Iovinem.

¶ **E**licis qualibet, si absque desiderio percipiuntur, non offendant: & viles cibi appetenter accepti, in-

pediunt profectum abstinentiae. David a enim aquam male concupitam, effudit: & Helias b carnes comedit. ¶ Insuperibus bonis, Augustini, aut impressis, aut manuscriptis, quae habitus ad manus venerunt, haec non sunt inventa. Ceterum apud Prosperum de vita contemplativa, l. 2. cap. 12. eadem fere leguntur: Nec delicias qualibet, si absque desiderio percipiuntur, offendant: & viles cibi plerumque abstinentiae profectum, si appetenter accipiuntur, impediunt. Hinc est, quod sanctus David aqua in se concupiscitiam castigavit; atque eam sibi a suis oblatam, ne desiderio suo ex ea satisfacere videretur, effudit: & sancto Helia perceptio carnum non concupita, non nocuit.

C. III. ¶ Contra suam infirmitatis consuetudinem, aliquibus cibi divites uti non oportet.

Idem de verbis Domini in sermone Mattheum, serm. 5. c.

¶ **N**on cogantur divites pauperum cibis vesci: utantur consuetudine infirmitatis suae, sed doleant alter se non posse, si consuetudinem mutant, agrotant. Vtatur superfluis, dent inopibus necessaria: utantur pretiosis, dent pauperibus vilia.

C. IIII. ¶ Aequanimitas tolerandi, non usus vel abstinentia cibi, iustitiam facit.

Idem lib. 2. quasi. Evang. c. 21.

¶ **Q**uod dicit Dominus in Evangelio e, [Injustitiam sapientia ab omnibus filius sui.] ostendit filios sapientiae intelligere, nec in abstinentia, nec in manducando esse iustitiam, sed in aequanimitate tolerandi inopiam, & in temperantia per abundantiam non se corrumpturi, atque oportune sumendi, vel non sumendi, quorum non usus, sed concupiscitiam reprehendenda est. Non enim interest omnino, quid alimentorum sumas, ut succurras necessitati corporis, dummodo congruas, in generibus alimentorum his, cum quibus tibi vivendum est. Neque quantum sumas, interest multum: cum videamus aliorum stomachum citius saturari, & eos tamen illi ipsi parvo, quo satiantur, ardent, & intolerabiliter, & omnino tuipiter inhiere: alios autem plusculo quidem saturari, sed tolerabilis inopia perpetui, & vel ante ora positae epulae, si id in tempore opus sit, cum tranquillitate aspicere, neque tangere. Magis ergo interest, non quid, vel quantum alimentorum pro congruentia hominum, atque personae suae, & pro sua valetudinis necessitate quis capiat, sed quanta facilitate, & serenitate animi careat, cum his vel oportet, vel necesse est carere, ut illud in animo Christiani compleatur, quod Apostolus f dicit. Scio & minus habere: scio & abundare: ubique & in omnibus inebriatus sum, & saturari, & esurire, & penuriam pati: omnia possum in eo, qui me confortat.

C. V. ¶ Temperantia ciborum & vestium, non dissolutio eorum laudatur.

Idem ex concilio Gangens, c. ultimum.

¶ **P**arimoniam g cum veste humilis non reprobamus: sicut etiam ornatum praeter corporis i diligentiam, infucatum laudamus. Dissolutos autem, & fractos in vestibus inaccessus non recipimus: & domos Dei honoramus & conventus, qui in his sunt, tanquam sanctos, & utiles recipimus: pietatem in privatis domibus non concludentes, sed omnem locum in nomine Dei edificatum honorantes: & congregationem in ecclesia factam ad utilitatem communem recipimus, & bona

a 2. Regum 21. b 3. Regum 17. c ad illa verba [petite, & dabitur vobis.] sed paulo aliter. d Ivo part. 4. cap. 2. e Math. 11. & Luc. 7. f Philip. 4. g Ivo part. 1. cap. 321.

opera, quae supra vires 2 in fratres pauperes, exercentur, secundum ecclesiasticas traditiones beatificamus: & omnia, quae conveniunt traditionibus Apostolicis, & sanctarum scripturarum preceptis, in ecclesia fieri exoptamus.

1 ¶ Præter corporis] Est ex prisca versione. Graeci est, ἡ ἰσχυρία τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς πίστεως. id est, propter corporis tantum curam minimè supervacaneam atq; operosam: sed ob gloriam non est mutatum.

2 ¶ Supra vires] In prisca illa versione est: juxta vires. Dissimulata habet, ut Grat. Graeci autem: τὸς κατὰ τὰς ἐπιπέδους τοῦ ἀδελφῶν τῶν κατὰ τὸν ἀδελφῶν, id est, eximias atque excellentes fratrum beneficentias, quae secundum traditiones per ecclesiam in pauperes fiunt.

C. VI. ¶ Sub specie virtutis saepe servitia operantur. Item Gregorius Joannis Constantinopolitani, lib. 1. cap. 24.

Sæpe vite esse virtutes mentiuntur, ut tenacitas, parsimonia; effusio, largitas, crudelitas, zelus iustitiae, remissio, pietas vitii videtur.

C. VII. ¶ Meritis fidei, & vite, non de virtutibus, sed auctoris auctoritas queritur. Item ex concilio Carthaginensi 4. c. 11.

Episcopus vilem suppellectilem, & mensam, ac vicium pauperem habeat, & dignitatis lux auctoritatem, fide, & vite meritis quarat. ¶ Hospitium a quoq; non longè ab ecclesia habeat.

C. VIII. ¶ De eodem. Item ex eodem, c. 41.

Clericus b professionem suam & habitum, & incessu probat: & ideo nec vestibus, nec calcamentis decorum querat.

Sicut ergo in cibi motu eorum, cum quibus vivimus, observare monemus, sic et de indumentis intelligendum est. Vt enim alibi dicitur, [Quisquis contempnit hunc, cum quibus vivit, laetiora sibi, vel austeriora praeter ceteris indumenta, vel alimonia querit, aut intemperans sit, aut superstitiosus est.] In vestitu autem debet esse sacerdos ornatus, ut gravitate timeri, mentis maturitatem ostendat. Incompositio enim corporis (ut Augustinus dicit) inaequalitatem indicat menti. Unde historiographus e. Ille cuius ejus mutabilitatem describeret, cuius confectio excita f. cum mentem vastabat, g. inter cetera hinc etiam notabile judicavit, dicens, [Cuius modo tardus incessus.]

DISTINCTIO XLIII

Hospitalis vero sacerdotem esse oportet, ne sit in numero eorum quibus in iudicio dicitur, [Hospes hunc, & non suscepisti me.] Qui enim Apostolum secutus alius ad hospitalitatem debet invitare, quomodo hospitalitatis exhortator potest esse, qui domum propriam hospitibus claudit? Si enim sacerdos primario a seipso, & a domestica ecclesia sua debet exigere, quod postea populo imparet, si primum imitandum Christum, ipse debet facere, quae postea populum doceat, necesse est, ut pauperi hospitio recipiat, quod ad hospitalitatem facultas suo exemplo facilius attrahat. ¶ Ordinarius itaque sacerdos ad memoriam revocet, quomodo Abraham i, & Lot per hospitalitatis opera, Deoplacere, & Angelus hospitio meruerunt recipere, quomodo Angelus Sodomis hospitalitatem domum ingressi, Lot cum familia sua liberaverunt, quomodo clasas domus cum hospitibus, igni in-

a Ibid. cap. 14. b Burch. lib. 2. cap. 209. Ivo part. d. cap. 284. Anst. 17. c. 202. c Supra ca. c. quisquis. d epist. 109. ad Monachum habetur. e Salvst. de Castina. f al. exheretam. al. exagitam. g al. vexabat. h Marthas. i Genes. 18. & 19. Gl. ord. Gen. 19. ex Alcuina.

ingressus perdidit, quomodo etiam secundum Hieronymum a, Alcuinus rapere convinctus, qui ultra necessaria sibi retinere prohibita: ac si per opera pietatis se instruat, ut & praefiguras vite hospitalis, & aeterna claritatis praeuia a Deo percipiat; utrumque cuius pietas promittitur. ¶ Unde Apostolus foribet ad Timotheum b ait, [Exerce temperantiam ad pietatem. Nam corporalis qui dem ex: citatio ad modicum utilis est, pietas autem est utilis ad omnia, habens promissionem vitae, quae nunquam, & futura.] Ab hoc quisquam alienus fuerit, in sacerdotem ordinari non poterit. ¶ Si enim vidua c in ecclesia recipi prohibetur, quae pauperes non recipit hospitio, quae pedes sanctorum non lavat, quae omne opus bonum non est excusata, multo magis sunt prohibenda a sacerdote, qui ab opere pietatis probatur alienus. Unde d hospitalitatis opera despicientes, in Gangrensi concilio excommunicantur. Sic enim in eo statutum est, c. 11.

C. I. ¶ Non sunt desitenti, qui convivia pauperibus exhibent.

Si quis desitit eos, qui fideliter agapas, id est, convivia pauperibus exhibent, & propter honorem Dei convocant fratres, & noluerit communicare huiusmodi vacationibus, parvipendens quod geritur, anathema sit.

Hinc etiam Ioannes Evangelista in epistola sua quendam Diocletianum excommunicat, qui nec pauperes recipiat, & recipiendi de ecclesia ejiciebat. In hospitalitate autem non est habendum delictum perfurarum, sed iudicaverit quisquamque sufficiens, hospitalitas non existeret debemus.

C. II. ¶ In recipiendum hospitibus nulla debet esse distinctio.

Unde Ioannes Chryostomus, in epist. ad Hebraeos, hom. 11. c. 6.

2 ¶ Viescamus ab hac absurda curiositate, & diabola & peremptoria. ¶ Si enim in clerico se electum esse dicat, si sacerdotem se nominet, scrutare: non enim sine periculo in talibus indiffusa communicatio est: circa maiora periculum vertitur, non enim das, sed accipis. Si vero pro nutrimento postulat, nihil in se examine. Inquire, quomodo Abraham hospitalitatem circa omnes ostendebat. Si scrutator fuerit circa refugientes ad se, nunquam Angelos hospitio recepit, Fortassis enim non putans eos Angelos esse, nihil in se quis & hos repulisset: Sed quoniam omnes recipere, suscepit & Angelos. Non enim ex vita eorum, quos accipis, mercedem tibi retribuetur est Deus, sed ex voluntate tua, ex liberalitate, ex honorificentia multa, et misericordia, ex bonitate.

Sed licet ipsa convivia despicenda non sint, non tamen in ecclesia celebrari, nec clericos ad ea convocatos ex ea parte sibi videri oportet.

C. III. ¶ Clerici ad agapem, vocati partem sibi non tollant.

Unde in Laodicensi concilio, c. 27. Non oportet ministris altaris vel quolibet clericos i ad agapem vocatos, partes tollere propter injuriam, quae ex hac occasione ecclesiastico ordini potest deputari.

1 ¶ Clericos] In concilio Graeco, & prisca etiam veritas addit, vel laici.

2 ¶ Propter injuriam] Graeci est: ἄλλο τὸ τῶν ἁγίων τῶν ἐκείνων ἀποδοῦναι τὴν ἐκκλησίαν, id est, eo quod ecclesiastico ordini in iuratur contumelia.

C. IIII. ¶ In locis Deo sacris, nec comedere, nec accubare sternere licet.

a In regula Monachorum, c. de paupertate. b 1. Timotheo c. 1. Tim. 3. 3. q. 1. quomodo. d al. Vide quidam. e Burch. lib. 9. cap. 104. f epist. 203. cap. 196. Anst. 17. c. 276. f al. permissum. g Anst. 17. c. 277. Ivo p. 3. 1. 28.